

L' ADOPCIÓ AVUI I DEMÀ

ASPECTES PSICOLÒGICS EN EL PROCÉS ADOPTIU

Volem tenir un fill

Quan ens plantegem ser pares, estem responent a un desig: el desig de tenir un fill.

Aquest desig de tenir un fill és el mateix, independentment de la via emprada per aconseguir-ho.

Des d'ara també cal saber que un fill, tant si és biològic, com adoptiu, ens durà als mateixos mecanismes psicològics, el que no vol pas dir que el procés sigui el mateix.

Tenir un fill, vol dir, entre moltes altres coses, iniciar una relació d'amor i de protecció, que necessitarà d'uns mecanismes d'adaptació tant per part dels pares com del fill.

Podem pensar que només quan tenim un fill adoptiu necessitarem adaptar-nos a ell i ell a nosaltres, però quan tenim un fill biològic, aquests processos d'adaptació, tampoc ens els podem estalviar.

Quan apareix el desig de tenir un fill, comencem a pensar-hi de manera més concreta i més constant.

Tots aquests pensaments, barrejats ja amb determinades emocions, són els que ens van preparant i aproximant cada vegada més al fet que, al cap d'un temps, esdevindrà real.

És com si al anar-hi pensant, ja comencéssim a fer-li un lloc a les nostres vides.

Al anar-hi pensant, ens duu a parlar-ne amb la parella i amb altres persones i fins i tot ens porta a fer preparatius, per quan ell arribi.

No parlarem de que porta a cadascú a voler tenir un fill, perquè podríem pensar que és per tothom el mateix, però no és així.

El desig de ser pares és el mateix per totes aquelles persones que s'ho plantegen, però el que ens duu a aquest desig, és ben diferent per uns i altres.

Pensem en l'adopció

Després del desig de tenir un fill i en funció de les circumstàncies i moments de cadascú, un dia podem començar a platejar-nos l'adopció.

A partir d'aquest moment, es posen en marxa emocions i pensaments que acompanyen als que ja teniem per voler ser pares.

Ara comença una etapa en la que cal informar-nos de moltes coses i ens apareixen molts interrogants.

Aquests interrogants, de vegades obtindran una resposta satisfactòria i d'altres vegades no. Per tant el nostre estat anímic pot fluctuar en funció d'aquestes respostes, passant de la il·lusió, a la decepció i la frustració.

Pensar en adoptar ens fa a afegir nous plantejaments a la idea inicial de tenir un fill.

Decidim adoptar

Després de resoldre alguns interrogants i molts d'altres no, un bon dia ens decidim per l'adopció.

Aleshores cal triar la via. I així comença una més o menys llarga peregrinació.

Potser no és especialment fàcil decidir-nos, o de vegades, fins i tot, els requisits que ens demanen o la situació de cada país, gairebé decideix per nosaltres.

En qualsevol cas, amb l'elecció feta, sentim que ja comencem a estar molt més a prop, tot i que a partir d'ara comença el que serà sovint "una llarga espera".

Estem en tàmits d'adopció

En aquesta fase, quan ja està engegada tota la tramitació, s'aniràn succeint molts estats d'ànim: Molts cops il·lusió, d'altres neguit o desesperació. Molta impaciència i per moments la sensació que som "els grans oblidats".

Necessitaríem que gairebé dia rere dia ens mantinguessin informats, per saber exactament què és el que està passant en cada moment, en quin punt es troba el nostre expedient, per tenir la sensació clara de que tot va avançant i que el dia en que tindrem el nostre fill, està cada vegada més a prop.

Durant aquest temps hi ha una qüestió que és netament diferent entre un procés adoptiu i un procés biològic: el temps, i no tant pel que podem pensar, perquè un embaràs dura nou mesos i un procés adoptiu és més llarg normalment, sinó perquè una de les coses que més ho diferencia i que més pot neguitejar o angoixar, no és tant el temps total que dura un procés i l'altre, sinó perquè en un cas, el de l'embaràs, el temps està determinat i en l'altre, l'adopció, el temps és aproximat, i és més llarg. És un temps sovint difícil per la incògnita que conté.

Però afortunadament el temps no s'atura, cosa que sovint pensem que sí i un dia ens donen la notícia tan esperada: Ja tenim una assignació.

L'assignació

Quan des de l'ECAI ens fan saber que ja tenim una assignació, normalment, ens falta temps per anar-hi correns. Són tantes les ganes de poder començar a posar-li una cara a aquest somni, a aquest desig tant esperat. Però al mateix temps també ens pot agafar la por i poden aparèixer els fantasmes: Com serà? Estarà tot bé? Hi haurà algun problema? Ens agradarà? Etc, etc.

És un moment d'una gran intensitat emocional. És el primer moment en el que moltes incògnites començaran a tenir respostes.

D'alguna manera és un moment comparable amb el què es pot sentir quan, en un embaràs, ens fan les primeres ecografies.

És el primer contacte en diferit del que serà el nostre futur fill.

Com en una ecografia, serà la primera vegada que veurem una imatge d'ell o d'ella, sabrem a quin sexe pertany, sabrem la seva edat i el seu estat de salut.

És un moment d'una gran intensitat, potser comparable, en quant a intensitat, al que es pot sentir quan ens diuen que estem embarassades, però aquí és com si al mateix temps de comunicar-nos un embaràs, ens estiguessin ja ensenyant les fotografies de com serà.

Aquest moment i el de conèixer-lo en persona, són potser uns dels dos moments més emotius del procés.

Quan ja tenim l'assignació a les nostres mans i ja hem vist qui és i com és, podem sentir tot tipus d'emocions i fins i tot algunes poden ser contradictòries.

La il·lusió pot ser desbordant, però també pot ser que ens presentin a una criatura, amb unes característiques que no ens acabin d'agradar, o que ens facin sorgir alguna preocupació.

En aquest punt ens hem de plantejar si volem aquella criatura.

Sempre podem pensar que tenim tantes ganes de ser pares, que tant és la criatura que ens arribi, però això no és del tot cert.

Hi ha un aspecte que en general és força tabú: No sempre podrem acollir amb pures ganes al nen o nena que ens han assignat.

Però també pot passar que ens deixem portar per l'alegria del moment i que creiem que ens acaben d'oferir la millor assignació que ens podien fer.

Des d'el moment de l'assignació i fins el moment de viatjar per anar a conèixer-lo, ens passa de tot per dins.

Tenim sentiments molt diversos, un cop més. Probablement sentim que ja som els pares d'una criatura que encara no coneixem, que no hem pogut veure, ni tocar, a la que encara no li hem sentit la veu, ni sabem quina olor fa, ni si es deixarà agafar i acariciar, no sabem quines reaccions tindrà amb nosaltres, ni quines tindrem nosaltres amb ell.

És un temps que també es fa llarg, esperant poder viatjar al seu país, tot i que potser ara ja tenim una data aproximada per poder anar a conèixer-lo.

De vegades, en aquest període de temps, encara es fa més dur esperar, perquè és com si estiguéssim deixant el nostre fill en les mans d'altres persones, que podem pensar que potser no tindran amb ell tota la cura que nosaltres desitjaríem o que li toca encara viure en unes circumstàncies que potser no són les més favorables pel seu desenvolupament.

Anem a conèixer-lo

Un bon dia arriba el moment de viatjar. Els nervis, la il·lusió i la por poden estar a flor de pell. I amb les maletes i un sac ple d'emocions ens traslladem al seu lloc, al seu país, el que fins ara era casa seva, el seu món, el seu univers.

I per fi, el moment tan esperat arriba. Estem molt nerviosos, estem molt contents, tenim molta por i la porta s'obre i apareix el nostre fill o la nostra filla de la mà d'algú que l'acompanya. És un moment tan intens, esclaten tantes emocions ...

Les reaccions poden ser molt diverses per part de tothom, però sobretot estem molt pendents de les seves.

Segons com reaccioni la criatura ens sentirem reconfortats o potser decebuts. Si s'ens acosta, si es deixa tocar, si es deixa agafar, pensarem que ens accepta i aleshores ens sentirem tranquils, però si no ho fa, pensarem que ens està rebutjant i ens agafarà certa por. Podem arribar a pensar que ens rebutja perquè potser no li agradem prou com a pares, o perquè sent que no ho fem prou bé.

A partir d'ara caldrà que més enllà dels nostres sentiments i de les nostres pors, puguem pensar què pot estar sentint el nen.

Per ell, les vivències no són les mateixes que per nosaltres. Pot ser que en funció de la seva edat no tingui cap idea, respecte de qui som, perquè encara no li hagin explicat qui som, perquè probablement no ho hauria entès. I si té algunes nocions clares respecte d'un pare o d'una mare, deuen ser conceptes molt aproximats, perquè, com sovint és el cas, no ha viscut mai amb uns pares.

És molt important que en aquesta situació puguem imaginar el que pot estar sentint, per entendre que, probablement, està molt més espantat ell que nosaltres.

També pot ser que tingui reaccions diferents en front del pare o en front de la mare. Seria molt fàcil pensar que un li cau millor que l'altre o que li agrada més, però quan acaba de conèixe'ns, encara no ha tingut prou temps per veure si un li agrada més que l'altre.

Val la pena pensar i imaginar el que hi pot haver darrera d'aquesta conducta de preferència aparent cap a l'un o l'altre.

Segurament el que ens està dient amb la seva conducta és que en les experiències prèvies a nosaltres, la relació amb els homes i amb les dones no ha estat equivalent, amb uns ha estat millor que amb els altres i segurament per això mostra més preferència cap a un o l'altre sexe.

Crec que mai insistirem prou si diem l'important que és entendre què és el que el fa comportar-se i actuar de la manera que ho fa.

Si no entenem quines són les causes del seu comportament, de la seva conducta, podem començar a pensar, per exemple, que té una mala relació amb nosaltres, que no li agradem o que no ens estima prou.

Estimar no sempre és una cosa immediata, ni pels fills, ni pels pares. Molts cops “estimen la idea de tenir un fill”, es a dir desitgem tenir un fill i el fill pot desitjar “tenir uns pares”, en funció de la seva edat, però ni els uns ni els altres tenen perquè estimar-se de manera automàtica. Sovint l’estimació va sorgint al anar-se coneixent mútuament.

El moment d’anar a buscar-lo

Segons els països, el momeny de conèixer-lo ja és el mateix moment de porta-lo cap a casa, o bé, després de conèixer-lo, cal encara deixar-lo al lloc on està i esperar novament un període de temps.

En aquest segon cas, el temps d’espera pot tornar a ser molt angoixant, perquè ara ja coneixem a la criatura i hem vist en quina situació està.

És una etapa molt difícil, per aquells a qui els hi toca viure-la.

Però sigui com sigui, el moment de portar-lo a casa ha arribat.

Des del punt de vista dels pares, poden estar molt contents, perquè per fi ha arribat el moment. Però des del punt de vista de la criatura, les coses són sesiblement diferents.

Quan recollim al que ja és el nostre fill o filla i ens despedim del personal que l’ha atès, per iniciar el retorn cap a casa, per la criatura es produeix un trencament bruscat amb tot allò que l’envoltava fins a aquell moment i marxa cap a lo desconegut.

A nosaltres ens fa una gran il·lusió emportar-nos-el cap a casa, però per ell podria ser com “un segrest per part d’uns desconeguts”. Millor o pitjor, el món que deixa enrera, era el seu món fins aquell moment.

A partir d'ara, què?

Des del moment en que l'adopció es fa efectiva i ja tenim el nostre fill amb nosaltres, comença un temps en el que tant ell, com nosaltres ens hem d'anar adaptant, ens hem d'anar descobrint i aprenent a entendre'ns.

A partir d'ara, hem d'estar disposats a comprendre moltes coses, tant del present, com del passat del nostre fill. No serveix de res, i fins i tot al contrari, que el comparem amb altres criatures de la seva edat.

No és bo pensar que no progressa si no fa el que li toca per edat. El que sempre hauríem de contemplar és si hi ha una evolució, en el temps, si va fent progressos.

Cal tenir en compte, que si les seves condicions de vida no eren les òptimes, abans de l'adopció, molt freqüentment el seu desenvolupament global estarà ralentit.

Per poder progressar en la seva evolució i en el seu procés de maduració, necessitarà un temps que li hem de poder oferir en les millors condicions possibles per part nostre, per tal de afavorir al màxim el seu desenvolupament.

Lídia Cuscó

Barcelona, 29 de novembre de 2011.